

Bölüm 1

KADIN ÜREME ORGANLARI ANATOMİSİ

Ömür ERDEN¹

PELVİK ANATOMİ

Kadın üst genital sistem serviks, uterus korpusu, fallop tüpleri ve yumurtalıklardan oluşur. Şekilde kadın pelvisin sagittal görünümü gösterilmektedir (Şekil 1) (1).

Uterus: Uterus, uterus korpusu ve uterin serviksi içermektedir (Şekil 2). Üreme çağındaki kadınlarda korpus rahim ağzından çok daha büyükken, prepubertal ve postmenopozal aşamalarda benzer boyutlardadır. Bununla birlikte, uterusun boyutu, hormonal seviyelere, önceki doğum veya uterus patolojisinin varlığına (örn., Fibroidler, adenomiyoz) bağlı olarak önemli ölçüde değişebilir. Uterusun korpusu veya gövdesi ters üçgen şekle sahiptir. En üst kısım fundus olarak adlandırılır ve serviks ile sürekli olan en alt kısım isthmus veya alt uterus segmenti olarak adlandırılır. Uterus üç katmandan oluşur:

Endometrium: Glandüler epitel ve stromadan oluşan yüzeysel bir tabaka ile uterus boşluğunun astarıdır. Endometriumun kalınlığı adet döngüsü veya diğer hormonal uyarılarla değişir.

Myometrium: Rahmin en kalın tabakasıdır. Uterusun karşı tarafındaki liflerle çapraz olarak yönlendirilmiş düz kas liflerinden oluşur.

Serosa: Uterusun visseral peritondan oluşan uterus gövdesini örten ince dış astar tabakasıdır.

Uterin serviks: Serviks, endometriyal boşluk ile vajina arasında kanal görevi gören tübüler bir yapıdır. Serviksin alt kısmı vajinaya doğru çıkıntı yapar. Bazı kadınlarda (örn. Postmenopozal, pelvik radyasyonu takiben), serviks muayene sırasında çıkıntı yapmak yerine vajina ile aynı hizada görünebilir. Servikal kanal, internal osta endometrial boşluğa ve eksternal os'ta vajinaya açılır. Ektoserviks, rahim ağzının vajinaya doğru çıkıntı yapan yüzeyidir. Serviks, periferde yer alan ve vajinal duvardaki kas ile miyometriyum arasında sürekli bir katman oluşturan minimum miktarda düz kas içeren yoğun fibröz bağ dokusundan oluşur. Endoservikal kanal, glandüler epitel ile kaplıdır. Bu, menarştan sonra vajinada bulunan asidik ortama maruz kalmaya bağlı olarak ektoservikste tabakalı skuamöz epitele dönüşür. Epitelin glandülerden skuamöze değiştiği alan, transformasyon bölgesi olarak bilinir ve serviksin displazi ve malign transformasyona en duyarlı alanıdır (2). Ön serviks mesaneye bitişik iken, serviksin yan tarafları broad ligament ile kaplıdır. Serviksin posteroru pelvik posterior cul-de-sac'ın (Douglas Boşluğu) ön sınırının bir parçasını oluşturur.

¹ Uzm. Dr. Ömür ERDEN, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Trabzon Kadın Hastalıkları ve Doğum Bölümü omurerden1461@gmail.com

- a. **Tek middle umbilical ligament:** Tam ortada yer alır. Urakus ile birleşen mesanenin abdominal duvar yansıması (oblitere urakus).
- b. **Çift medial umbilical ligamentler:** Tek middle umbilical ligamentin her iki yanında yer alırlar. (oblitere olmuş göbek atardamarlarının kalıntıları). **Tek arter ve tek vene** sahip fetüs ya da yenidoğanlarda bu yapı tek olacaktır.
- c. **Çift lateral umbilical ligamentler:** En lateralde yer alırlar ve derin inferior epigastrik damarlarla ilişkilidirler.

45. **Pyramidal kas ve derin transvers perineal kasın varlığı tartışmalıdır.**

46. **Arkuat line %30 bireyde yoktur.**

47. **Karın bölgesinde Langer'in çizgileri diye bilinen yapılara paralel insizyonlar daha iyi iyileşir.**

KAYNAKLAR

1. Moore KL, Dalley AF. *Clinically Oriented Anatomy*. 5 th. ed, Lippincott Williams & Wilkins. Baitimore. 2006.
2. Lindeque BG. Management of cervical premalignant lesions. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol* 2005; 19:545.
3. Ramanah R, Berger MB, Parratte BM, DeLancey JO. Anatomy and histology of apical support: a literature review concerning cardinal and uterosacral ligaments. *Int Urogynecol J* 2012; 23:1483.
4. DeLancey JO. Anatomic aspects of vaginal eversion after hysterectomy. *Am J Obstet Gynecol* 1992; 166:1717.
5. Shazia R, Chaudhry, Khalid Chaudhry. *Anatomy, Abdomen and Pelvis, Uterus Round Ligament*. Last Update: August 23, 2020.
6. Kumar V, Abbas AK, Fausto N, et al. *Robbins and Cotran Pathologic Basis of Disease, Professional Edition, 8th ed*, Saunders, Philadelphia 2009.
7. Baggish MS, Karram MM (Eds) *Introduction to pelvic anatomy*. In: *Atlas of Pelvic Anatomy and Gynecologic Surgery*, 3rd ed, Elsevier Saunders, St. Louis 2011.
8. Rozen WM, Ashton MW, Taylor GI. Reviewing the vascular supply of the anterior abdominal wall: redefining anatomy for increasingly refined surgery. *Clin Anat* 2008; 21:89.
9. Hurd WW, Bude RO, DeLancey JO, Newman JS. The location of abdominal wall blood vessels in relationship to abdominal landmarks apparent at laparoscopy. *Am J Obstet Gynecol* 1994; 171:642.
10. Beckmann CRB, Ling FW, Loube DW, et al. *Obstetrics and Gynecology*. 4 th.ed. Lippincott Williams & Wilkins, Baltimore 2002.
11. Liana Bauman. *Anatomical Chart Company*. Lippincott Williams & Wilkins. 2012.
12. Rock JA, Jone HW. *Te Linde's Operative Gynecology*, 9th ed, Lippincott, Philadelphia 2003.
13. Whitney CW, Spirtos N. *Gynecologic Oncology Group Surgical Procedures Manual*, Revised January 2009.
14. Von Peham H, Amreich JA, *Gynaekologische Operationslehre*. S Karger, Berlin, Germany 1930.
15. Ridgeway BM, Arias BE, Barber MD. Variation of the obturator foramen and pubic arch of the female bony pelvis. *Am J Obstet Gynecol* 2008; 198:546.
16. Harmanli OH, Khilnani R, Dandolu V, Chatwani AJ. Narrow pubic arch and increased risk of failure for vaginal hysterectomy. *Obstet Gynecol* 2004; 104:697.
17. Roshanravan SM, Wieslander CK, Schaffer JI, Corton MM. Neurovascular anatomy of the sacrospinous ligament region in female cadavers: Implications in sacrospinous ligament fixation. *Am J Obstet Gynecol* 2007; 197:660.
18. Drake RL, Vogl AW, Mitchell AMW (Eds), *Gray's Atlas of Anatomy*, Churchill Livingstone 2007.
19. Kearney R, Sawhney R, DeLancey JO. Levator ani muscle anatomy evaluated by origin-insertion pairs. *Obstet Gynecol* 2004; 104:168.
20. Meeks GR, Washburne JF, McGehee RP, Wisner WL. Repair of vaginal vault prolapse by suspension of the vagina to iliococcygeus (prespinous) fascia. *Am J Obstet Gynecol* 1994; 171:1444.
21. Barber MD, Bremer RE, Thor KB, et al. Innervation of the female levator ani muscles. *Am J Obstet Gynecol* 2002; 187:64.
22. Mirilas P, Skandalakis JE. Urogenital diaphragm: an erroneous concept casting its shadow over the sphincter urethrae and deep perineal space. *J Am Coll Surg* 2004; 198:279.
23. Oelrich TM. The striated urogenital sphincter muscle in the female. *Anat Rec* 1983; 205:223.
24. Betsy J. Shiland. *Medical Terminology & Anatomy for coding*. New York 2000.
25. Funt MI, Thompson JD, Birch H. Normal vaginal axis. *South Med J* 1978; 71:1534.
26. Colleselli K, Stenzl A, Eder R, et al. The female urethral sphincter: a morphological and topographical study. *J Urol* 1998; 160:49.
27. Buller JL, Thompson JR, Cundiff GW, et al. Uterosacral ligament: description of anatomic relationships to optimize surgical safety. *Obstet Gynecol* 2001; 97:873.
28. Umek WH, Morgan DM, Ashton-Miller JA, DeLancey JO. Quantitative analysis of uterosacral ligament origin and insertion points by magnetic resonance imaging. *Obstet Gynecol* 2004; 103:447.
29. Leffler KS, Thompson JR, Cundiff GW, et al. Attachment of the rectovaginal septum to the pelvic sidewall. *Am J Obstet Gynecol* 2001; 185:41.